

Міністерство освіти і науки України  
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського  
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра «Економіки та публічного управління» (№ 601)

**ЗАТВЕРДЖУЮ**

Гарант освітньої програми



Вероніка КОВАЛЬЧУК

(підпис)

(ініціали та прізвище)

«31» серпня 2023 р.

**СИЛАБУС ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ  
ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ В ЕКОНОМІЧНІЙ СФЕРІ**

(назва навчальної дисципліни)

**Галузь знань:** 28 Публічне управління та адміністрування

(шифр і найменування галузі знань)

**Спеціальність:** 281 Публічне управління та адміністрування

(код та найменування спеціальності)

**Освітня програма:** Управління та адміністрування регіональних економічних систем

(найменування освітньої програми)

**Форма навчання: денна**

**Рівень вищої освіти:** другий (магістерський)

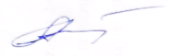
**Силабус введено в дію з 01.09.2023 року**

**Харків – 2023 р.**

Розробник:

доктор наук з державного управління, професор,  
професор кафедри публічного управління та підприємництва  
Андрій ДЄГТЯР

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)



(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри 601  
Економіки та публічного управління

(назва кафедри)

Протокол № 1 від «31» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри 601 д.е.н., доц.

(науковий ступінь і вчене звання)



(підпис)

Даніїл РЕВЕНКО

(ім'я та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

Представник студентського самоврядування від факультету № 6



(підпис)

Єлизавета ПРОКОФ`ЄВА

(ім'я та прізвище)

## 1. Загальна інформація про викладача



Дегтяр Андрій Олегович, д.н. з держ. упр., професор, заслужений діяч науки і техніки України. З 2020 року викладає в університеті наступні дисципліни:

- Публічна політика у сфері соціально-гуманітарного розвитку;
- Теоретико-прикладні проблеми державного управління в Україні;
- Публічна служба та місцеве самоврядування;
- Методи прийняття управлінських рішень.

### **Напрями наукових досліджень:**

- організаційно-аналітичне забезпечення прийняття та реалізації державно-управлінських рішень;
- публічне управління соціально-гуманітарним розвитком України;
- державне регулювання соціально-економічних процесів в Україні.

## 2. Опис навчальної дисципліни

**Семестр, в якому викладається дисципліна** – 2 семестр.

**Обсяг дисципліни:**

**4** кредити ЄКТС (120 годин), у тому числі аудиторних – 40 годин, самостійної роботи здобувачів – 80 годин.

**Форми здобуття освіти**

Денна, дистанційна.

**Дисципліна** – обов'язкова.

**Види навчальної діяльності** – лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувача.

**Види контролю** – поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (залік).

**Мова викладання** – українська.

**Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити)** – Управління адміністративними процесами в регіональних економічних системах; Публічна служба та місцеве самоврядування.

**Необхідні обов'язкові супутні дисципліни (кореквізити)** – Цифрові платформи в управлінській діяльності; Стратегічне управління.

## 3. Мета та завдання навчальної дисципліни

## **Мета**

Метою викладання навчальної дисципліни «Публічне управління в економічній сфері» є формування у слухачів економічного мислення, системи теоретичних і прикладних знань про категорії, поняття, механізми, закономірності становлення і розвитку публічних фінансів. Саме управління з принципово новим економічним мисленням, глибоко обізнані з сучасними економічними проблемами і тенденціями, здатні шукати розумні компроміси між ринком і державою і формувати ефективну національну економіку в умовах світових глобальних трансформацій, знати закономірностей становлення і розвитку системи державних фінансів.

## **Завдання**

Основні завдання вивчення дисципліни «Публічне управління в економічній сфері»:

- сформуванню розуміння сутності теорії ринкової економіки та моделей взаємовідносин економіки і держави.
- напрацювати навички аналізу змісту та можливих наслідків економічних явищ і процесів як об'єктів державно-управлінського впливу.
- виробити у слухачів розуміння місця, ролі та функцій економічної теорії в обґрунтуванні і прийнятті рішень на різних рівнях державного управління.
- навчити слухачів використовувати положення економічної теорії при прийнятті управлінських рішень і виборі методів публічного управління в економічній сфері.
- ознайомити слухачів з процесом і процедурами формування державного бюджету та бюджетів органів державного управління державних установ.
- сприяти напрацюванню вміння критично оцінювати існуючі схеми бюджетного процесу, методи формування доходної частини бюджету та напрями використання бюджетних коштів;
- забезпечити надання знань щодо фінансової системи і системи державних фінансів, бюджету і бюджетного процесу, основних джерел наповнення державного та місцевих бюджетів і їх використання через розподіл бюджетних видатків;
- навчити слухачів аналізувати ефективність і результативність функціонування фінансової системи в цілому, державних фінансів і бюджетного процесу на державному і місцевому рівні;
- забезпечити отримання слухачами навичок використання здобутих знань і вмінь для прийняття рішень з питань формування бюджету, забезпечення його наповнення та цільового спрямування витрат коштів бюджету, аналізу руху бюджетних коштів, виявлення недоліків бюджетного процесу, організації роботи фінансових органів по фінансуванню підприємств, організацій і бюджетних установ, бюджетному плануванню, економічної та контрольної роботи фінансових органів, забезпечення контролю за бюджетними коштами.

Після опанування дисципліни здобувач набуде наступні **компетентності**:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
  - здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
  - здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо. ЗКОЗ.
- Здатність розробляти та управляти проектами;
- здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери;
  - здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях;
  - здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України;
  - здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях;
  - здатність здійснювати наукову та дослідницьку діяльність у сфері публічного управління та адміністрування;
  - здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

Очікується, що після опанування дисципліни здобувач будуть досягнуті наступні **результати навчання**:

- здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проектами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи та технології, міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації управлінських та загальноорганізаційних структур;
- уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи.

#### **4. Зміст навчальної дисципліни**

##### **Модуль 1.**

**Змістовний модуль 1. Сучасна економічна теорія та її застосування в практиці публічного управління**

##### **Тема 1. Ринки і державне регулювання в сучасних умовах**

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 5 годин.*
- *Тема практичного заняття: економічні функції держави.*

- *Обов'язкові предмети та засоби: роздатковий матеріал, електронно-обчислювальне обладнання, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та практичного заняття.*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 10 годин.*

- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів: виконання самостійних завдань на тему: соціально орієнтована економіка.*

- *Анотація:*

Неспроможності ринку: суспільні товари, екстерналії, природні монополії, інформаційна асиметрія. Економічні функції держави. Державне управління: форми і методи. Мета та інструменти економічної політики держави. Інфляції та її наслідки. Соціально орієнтована економіка.

## **Тема 2. Ринковий механізм регулювання економічних відносин**

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 5 годин.*

- *Тема практичного заняття: проблеми монополізму в ринковій економіці.*

- *Обов'язкові предмети та засоби: роздатковий матеріал, електронно-обчислювальне обладнання, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та практичного заняття.*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 10 годин.*

- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів: виконання самостійних завдань на тему: антимонопольне законодавство в Україні.*

- *Анотація:*

Попит і пропозиція. Фактори, що впливають на попит і пропозицію. Рівноважна ціна. Еластичність попиту та пропозиції. Сутність конкуренції та її типи. Проблеми монополізму в ринковій економіці. Антимонопольне законодавство в Україні.

## **Тема 3. Основні моделі формування економічної системи в державі**

- *Форма занять: практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 5 годин.*

- *Тема практичного заняття: проблеми вибору моделей формування економічної системи в розбудові національної економіки.*

- *Обов'язкові предмети та засоби: роздатковий матеріал, електронно-обчислювальне обладнання, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та практичного заняття.*

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 10 годин.*

- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів: ринкова економіка вільної конкуренції.*

- *Анотація:*

Чистий ринок (ринкова економіка вільної конкуренції). Командно-адміністративна економіка. Змішана система. Традиційна економічна система. Доіндустріальна економічна система. Індустріальна економічна система. Постіндустріальна економічна система. Японська модель господарювання. Шведська модель господарювання. Американська модель господарювання. Німецька модель господарювання.

#### **Тема 4. Державні доходи і система оподаткування**

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 3 годин.*

- *Тема практичного заняття: принципи оптимальної податкової системи.*

- *Обов'язкові предмети та засоби: роздатковий матеріал, електронно-обчислювальне обладнання, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та практичного заняття.*

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 10 годин.*

- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів: виконання самостійних завдань на тему: напрями реформування податкової системи України.*

- *Анотація:*

Економічна сутність і функції податків. Класифікація податків, її ознаки. Види податків. Прямі та непрямі податки. Податки на майно, доходи та споживання. Загальнодержавні та місцеві податки.

Податкова система: поняття, наукові основи побудови. Елементи системи оподаткування. Принципи і методи оподаткування. Принципи оптимальної податкової системи. Податкова система України, основні етапи її становлення. Основні недоліки податкової системи України. Напрямки реформування податкової системи України.

Податок на додану вартість. Акцизний збір. Мито як джерело доходів бюджету. Оподаткування прибутку підприємств і організацій, його роль і місце в податковій системі. Прибуткове оподаткування населення. Податок з доходів громадян як форма індивідуального оподаткування населення, його регулююча функція й значення у формуванні доходів бюджету. Податок на промисел. Плата за ресурси. Лісовий дохід. Плата за землю. Плата за воду. Плата для відшкодування витрат на геологорозвідувальні роботи. Плата за спеціальне

використання природних ресурсів. Майнове оподаткування. Державне мито. Місцеві податки й збори. Інші платежі в бюджет.

### **Модульний контроль 1**

- Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).
  - Обсяг аудиторного навантаження: 2 години
  - Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.
  - Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.
- Підготовка до модульного контролю.

## ***Змістовний модуль 2. Державні фінанси і бюджетний процес***

### **Тема 5. Вступ до державних фінансів**

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 5 годин.*
- *Тема практичного заняття: об'єктивні передумови виникнення фінансів.*
  - *Обов'язкові предмети та засоби: роздатковий матеріал, електронно-обчислювальне обладнання, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та практичного заняття.*
  - *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 10 годин.*
  - *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів: виконання самостійних завдань на тему: фінансова інформація і її роль в реалізації контрольної функції.*
  - *Анотація:*

Об'єктивні передумови виникнення фінансів. Фінанси як економічна, вартісна, розподільча, історична категорія. Специфічні ознаки фінансів, їх суспільне призначення. Необхідність фінансів в умовах товарного виробництва.

Функції фінансів. Функції як виявлення найважливіших суттєвих ознак, властивостей і суспільного призначення фінансів. Розподільча функція, її зміст. Об'єкти і суб'єкти розподілу і перерозподілу вартості суспільного продукту. Контрольна функція. Фінансова інформація і її роль в реалізації контрольної функції. Взаємозв'язок розподільчої і контрольної функцій. Дискусійні питання щодо функцій фінансів.

Зміст державних фінансів. Призначення та функції державних фінансів. Система державних фінансів. Загальнодержавні та місцеві фінанси. Бюджетна система: державний та місцеві бюджети. Централізовані грошові фонди цільового призначення. Державний кредит. Державне страхування. Фінанси підприємств державної та комунальної форм власності. Державні доходи, методи їх мобілізації. Державні витрати, їх економічне і соціальне значення. Проблемні питання функціонування державних фінансів.



## **Тема 6. Державна фінансова політика та механізми її реалізації**

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 5 годин.*
- *Тема практичного заняття: фінансовий механізм як сукупність форм і методів організації фінансових відносин.*
- *Обов'язкові предмети та засоби: роздатковий матеріал, електронно-обчислювальне обладнання, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та практичного заняття.*
- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 10 годин.*
- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів: виконання самостійних завдань на тему: функції вищих законодавчих і виконавчих органів державної влади і управління по загальному управлінню фінансами.*
- *Анотація:*

Фінансова політика - складова частина економічної і соціальної політики держави. Взаємозв'язок фінансів і фінансової політики. Форми прояву фінансової політики. Основні напрямки фінансової політики, її завдання. Фінансова стратегія і фінансова тактика. Типи регулювання фінансів: жорстка регламентація, помірна регламентація, політика мінімальних обмежень. Політика стабілізації. Політика економічного зростання. Політика стримування ділової активності. Фінансова політика України на сучасному етапі.

Фінансовий механізм як сукупність форм і методів організації фінансових відносин. Взаємодія фінансового механізму з господарським механізмом і фінансовою політикою. Складові елементи фінансового механізму. Фінансові методи. Фінансові важелі. Фінансові норми і нормативи. Фінансові ліміти і резерви. Фінансові стимули. Фінансові санкції.

Управління фінансами. Об'єкти і суб'єкти управління фінансами. Функції вищих законодавчих і виконавчих органів державної влади і управління по загальному управлінню фінансами. Права і обов'язки Міністерства фінансів, і їх структурних підрозділів в регіонах по оперативному управлінню фінансами. Управління фінансами на рівні міністерств, відомств, підприємств і організацій. Автоматизовані системи управління фінансами. Функції Державного казначейства, Державної контрольно-ревізійної служби, Рахункової палати, Національного банку, Міжбанківської валютної біржі та інших органів у сфері управління фінансами. Розвиток фінансового законодавства в Україні.

## **Тема 7. Бюджетна система України**

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 5 годин.*
- *Тема практичного заняття місце й значення бюджету в загальній системі фінансових відносин.*

- *Обов'язкові предмети та засоби: роздатковий матеріал, електронно-обчислювальне обладнання, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та практичного заняття.*

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 10 годин.*

- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів: виконання самостійних завдань на тему: бюджетний устрій і бюджетна система.*

- *Анотація:*

Бюджет як економічна та юридична категорія. Місце й значення бюджету в загальній системі фінансових відносин. Розподільча й контрольна функції бюджету. Бюджетний механізм фінансового регулювання в умовах переходу до ринкових відносин. Фінансова програма оздоровлення економіки України та роль бюджету в її здійсненні.

Бюджетний устрій і бюджетна система. Поняття бюджетного устрою й бюджетної системи. Принципи побудови бюджетної системи України. Види бюджетів України. Розподіл доходів і витрат між ланками бюджетної системи. Бюджетне регулювання. Поняття закріплених і регулюючих доходів. Субсидії, субвенції, дотації, їх значення в збалансуванні бюджетів різних рівнів.

## **Тема 8. Бюджетний процес**

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 3 годин.*

- *Тема практичного заняття: порядок складання, розгляду й затвердження проектів державного й місцевих бюджетів.*

- *Обов'язкові предмети та засоби: роздатковий матеріал, електронно-обчислювальне обладнання, обладнання для візуального супроводження засвоєння матеріалу лекції та практичного заняття.*

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 10 годин.*

- *Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувачів: виконання індивідуальних завдань на тему: бюджетні права державних органів законодавчої й виконавчої влади.*

- *Анотація:*

Бюджетний процес. Поняття бюджетного процесу і його основні етапи. Учасники бюджетного процесу. Поняття бюджетної класифікації. Класифікація доходів та видатків бюджету.

Наукові засади бюджетного планування. Види бюджетного планування. Методи та принципи бюджетного планування. Бюджетний цикл. Бюджетний запит. Розпорядники бюджетних коштів. Бюджетний календар. Бюджетна установа.

Порядок складання, розгляду й затвердження проектів державного й місцевих бюджетів. Удосконалення бюджетного планування й бюджетного регулювання. Касове виконання дохідної та видаткової частини державного й

місцевого бюджетів. Бюджетні права державних органів законодавчої й виконавчої влади. Бюджетна реформа та напрями її проведення.

## **Модульний контроль 2**

- Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).

- Обсяг аудиторного навантаження: 2 години

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

- Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.

Підготовка до модульного контролю.

## **5. Індивідуальні завдання**

Не передбачені навчальним планом.

## **6. Методи навчання**

При викладанні навчальної дисципліни застосовуються такі методи навчання, як:

1. Репродуктивний.
2. Проблемного навчання.
3. Евристичний (частково-пошуковий).
4. Дослідницький.

Активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів здійснюється через застосування таких форм навчання, як:

- проблемні лекції, лекції теоретичного моделювання;
- семінари-дискусії, семінари-практикуми, семінари - розгорнуті бесіди;
- презентації навчальних матеріалів, виконаних творчих завдань;
- моделюючі вправи, розв'язування творчих завдань;
- роботу в Інтернеті, бібліотеці;
- складання схем, таблиць, графіків тощо;
- консультації (настановні, контрольні, проблемні).

**Проблемні лекції** спрямовані на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми лекції обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується передовий досвід. Під час лекцій використовується друкований опорний конспект у якому виділені головні висновки з питань, що розглядаються. При викладанні лекційного матеріалу студентам пропонуються питання для самостійного розмірковування. При цьому лектор задає запитання, які спонукають студента шукати розв'язання проблемної ситуації. Така система примушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

**Семінари-дискусії** передбачають обмін думками та поглядами учасників з приводу даної теми (питання), а також розвивають мислення, допомагають

формувані погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

**Кейс-метод** – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд проблемних ситуацій у процесі вивчення навчального матеріалу

**Презентації** – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних результатів роботи з виконання індивідуальних завдань.

**Рольові ігри** (елементи) – форма активізації студентів, за якої вони задіяні в процесі інсценізації певної ситуації у ролі безпосередніх учасників подій.

## 7. Методи контролю

Поточний контроль (теоретичне опитування й розв’язання практичних завдань), модульний контроль (тестування за розділами курсу) та підсумковий (семестровий) контроль (залік).

## 8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)		Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
<b>Змістовний модуль 1</b>				
Активність під час аудиторної роботи	0...1		12	0... 12
Виконання і захист практичних робіт	0... 4		8	0... 32
Модульний контроль	0...6		1	0...6
<b>Змістовний модуль 2</b>				
Активність під час аудиторної роботи	0...1		12	0... 12
Виконання і захист практичних робіт	0... 4		8	0... 32
Модульний контроль	0...6		1	0...6
<b>Усього за семестр</b>				<b>0...100</b>

## Прийнята шкала оцінювання

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Під час складання семестрового заліку здобувач має можливість отримати максимум 100 балів. Білет для заліку складається з двох теоретичних питань, максимальна кількість балів за кожне питання 50 балів, що складає в сумі 100 балів.

### **Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру**

*Задовільно (60-74)* – мати мінімум знань і умінь для забезпечення програмних результатів навчання. Відпрацювати та захистити всі практичні роботи.

*Добре (75-89)* – знати основні теми дисципліни. Достатньо знати групи основних ознак адміністративного процесу в органах публічного управління в площині внутрішньої (закритої ззовні) діяльності органів публічної влади; вміти проводити аналіз нормативно-правового забезпечення управління адміністративними процесами в регіональних економічних системах. Відпрацювати та захистити всі практичні роботи.

*Відмінно (90-100)* – мати знання, що дозволять самостійно, вільно та обгрунтовано відповідати на будь які питання щодо сучасних механізмів управління адміністративними процесами в регіональних економічних системах в Україні, вміти виміряти продуктивність, результативність та ефективність публічного адміністрування виконувати діагностику розвитку регіональних економічних систем в процесі прийняття державно-управлінських рішень, мати уявлення про шляхи вдосконалення механізму управління адміністративними процесами в регіональних економічних системах в Україні. Відпрацювати та захистити всі практичні роботи.

## **9. Політика навчального курсу**

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

## **10. Політика академічної доброчесності**

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає (Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Лист МОН України № 1/9-650 від 23.10.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#n211>):

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації».

## **10. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси**

Підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій, методичні рекомендації з проведення лабораторних робіт тощо, які видані в Університеті знаходяться за посиланням:

- [http://library.khai.edu/catalog?clear\\_all\\_params=0&mode=KNMZ&lang=ukr&caller\\_mode=SearchDocForm&ext=no&theme\\_path=0&themes\\_basket=&ttp\\_the\\_mes\\_basket=&disciplinesearch=no&top\\_list=1&fullsearch fld=&author fld=%D0%A0%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2&docname fld=&docname cond=beginwith&theme context=%D0%A0%D1%96%D0%B7%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F+%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B2&theme cond=all theme&theme id=0&is ttp=0&combiningAND=0&step=20&tpage=1](http://library.khai.edu/catalog?clear_all_params=0&mode=KNMZ&lang=ukr&caller_mode=SearchDocForm&ext=no&theme_path=0&themes_basket=&ttp_the_mes_basket=&disciplinesearch=no&top_list=1&fullsearch fld=&author fld=%D0%A0%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2&docname fld=&docname cond=beginwith&theme context=%D0%A0%D1%96%D0%B7%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F+%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B2&theme cond=all theme&theme id=0&is ttp=0&combiningAND=0&step=20&tpage=1)

- Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням:  
<https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=5791>

## **11. Рекомендована література**

### **Базова**

1. Базилевич В.Д. Державні фінанси: [навч. посібник] / В.Д. Базилевич, Л.О. Баластрик; за заг. ред. В.Д. Базилевича. – К.: Атіка, 2004. – 368 с.
2. Василик О.Д. Державні фінанси України: [підручник] / О.Д. Василик, К.В.Павлюк. – К.: Центр навчальної літератури. – 2004. – 608 с.
3. Дегтяр А.О. Публічні фінанси: [Навч. посіб.] / А. О. Дегтяр, М. В. Гончаренко, О. С. Лесная. – Харків: С.А.М., 2011. – 512 с.
4. Ковальчук С.В. Фінанси: [навч. посібник] / С.В. Ковальчук, І.В.Форкун. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2006. – 568 с.
5. Опарін В.М. Фінанси (Загальна теорія): [навч. посібник] / В.М. Опарін. – К.: КНЕУ, 2000. – 240 с.
6. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI // Голос України від 04.08.2010. – № 143.
7. Податковий кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI. – Х.: Одиссей, 2010. – 536 с.

## Допоміжна

8. Бюджетний менеджмент: [підручник] / Федосов В., Опарін В., Сафонова Л. та ін.; За заг. ред. Федосова В. – К.: КНЕУ, 2004. – 864 с.
9. Василик О.Д. Бюджетна система України / О.Д. Василик, К.В. Павлюк. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 542с.
10. Воронова Л.К. Фінансове право України: [підручник] / Л.К. Воронова. – К.: Прецедент; Моя книга, 2006. – 448с.
11. Карлін М.І. Державні фінанси розвинених країн: [навч. посіб.] / М.І. Карлін. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2010. – 484 с.
12. Луніна І.О. Державні фінанси та реформування міжбюджетних відносин: [моногр.] / І.О. Луніна. – К.: Наукова думка, 2006. – 432 с.
13. Соколовська А.М. Основи теорії податків: [навч. посіб.] / А.М. Соколовська. – К.: Кондор, 2010. – 326 с.
14. Сунцова С.О. Місцеві фінанси України / С.О. Сунцова. – Київ: Центр учбової літератури, 2010. – 488 с.
15. Чугунов І.Я. Бюджетний механізм регулювання економічного розвитку / І.Я. Чугунов. – К.: НІОС, 2003. – 488 с.

## 12. Інформаційні ресурси

### Сайт кафедри [k601@khai.edu](mailto:k601@khai.edu)

[www.prezident.gov.ua](http://www.prezident.gov.ua) – сайт Президента України

[www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua) – сайт Верховної Ради України

[www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua) – сайт Кабінету Міністрів України

<https://mir.gov.ua> – сайт Міністерства інформаційної політики України

[www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua) – сайт Держкомстату України

[www.nbuv.gov.ua](http://www.nbuv.gov.ua) – сайт Національної бібліотеки України ім.

Вернадського

[www.librari.ukma.kiev.ua](http://www.librari.ukma.kiev.ua) – сайт наукової бібліотеки НаУКМА